

სპორტული ნუტრიციოლოგია და კანონმდებლობა**კურსის მოცულობა:** 60 საათი**კურსის ხელმძღვანელი:** პროფ. ელენე გიორგაძე**კურსის თანა-ხელმძღვანელი:** თამარ ჩაჩიბაია, თსუ-ის დოქტორნატი**კურსის განხორციელებაში მონაწილე მასწავლებლები:**

პროფ. ელენე გიორგაძე,

თამარ ჩაჩიბაია, დოქტორნატი.

კურსის სამიზნე ჯგუფის აღწერა: ფიზიკური მედიცინის ფაკულტეტის ბაკალავრიატის, ასევე შესაბამისი უმაღლესი პროფესიული პროგრამების კურსდამთავრებულები. ასევე სხვა მომიჯნავე სპეციალობის დიპლომირებული სპეციალისტები, ვისაც სურს დამატებითი კვალიფიკაციის მოპოვება სპორტული მედიცინის ნუტრიციოლოგიის და ამასთან დაკავშირებულ საკანონმდებლო რეგულირებაში კომპეტენციის შესაძენად.

პროგრამა ისწავლება როგორც ქართულად, ასევე ინგლისურად, რაც შესაძლებელს ხდის უცხოელი სტუდენტების ჩართვა კურსში. ხელმისაწვდომია ელექტრონული სწავლების პორტალი დისტანციური სწავლების მოდულებისთვისაც. განსაკუთრებით მოსახერხებელია სპორტული გუნდის (მაგ, სკოლის, უნივერსიტეტის) თანამშრომლებისთვის, ვინც უკვე დასაქმებულია და დისტანციური სწავლების გამოყენება უფრო მოსახერხებელია მათთვის.

პროგრამა ასევე განკუთვნილია იმ ვეტერანი სამხედროებისთვის, ვისაც სურვილი აქვს გააგრძელოს საკუთარი კარიერა გუნდის მრჩევლის სტატუსში, როგორც პროფესიულ სპორტში, ასევე მოყვარულ არა-პროფესიულ გუნდებში. პარაოლიმპიური თამაშების პოპულარიზაციის მიზნით ჩვენს ქვეყანაში პრივილეგია ენიჭება ომის ვეტერანების ჩართვას, რომლებსაც აქვთ ფიზიკური უნარშეზღუდვები.

კურსში ჩართვის წინაპირობა მსმენელთათვის: სავალდებულოა მოტივაციის წერილის წარმოდგენა, რომელშიც ნათლად უნდა იქნას ასახული კანდიდატის გამოცდილება, რაც კავშირში უნდა იყოს დასახულ სამომავლო მიზნებთან.

კურსის მიზნები და მოსალოდნელი შედეგები:

პროგრამა უზრუნველყოფს სპეციალიზებული განათლების მიღებას სპორტულ აქტივობებთან დაკავშირებულ რისკის მენეჯმენტში, რაც მსმენელს დაეხმარება თეორიული და პრაქტიკული კომპეტენციების ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში საბაზისო პრინციპების გამოყენებისთვის სპორტული წვრთნებისას და ზოგადად სპორტულ მედიცინაში. ასევე საკანონმდებლო რეგულაციის მექანიზმების ათვისებაში.

საგანმანათლებლო კურსის ძირითადი ამოცანაა სპეციალისტის ჩამოყალიბება, რომელსაც შესწევს უნარი დამოუკიდებლად მართოს სპორტული დატვირთვის რეჟიმი, მოახდინოს დაკვირვება და მონიტორინგი ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე შესაძლო ჯანმრთელობის და სიცოცხლის რისკის თავიდან აცილების მიზნით. ამისათვის სწორად წარმართოს კვების რეჟიმი ენერგეტიკული ხარჯვის შესაბამისად, განსაკუთრებით დიაბეტის დროს, მაგალითად, სკოლის სპორტულ ჯგუფში; მართოს ჰიდრატაციის ბალანსი და მისცეს ადეკვატური რეკომენდაციები აუცილებლობის მიხედვით; დისბალანსისა და დარღვევების შემთხვევაში დროულად გამოავლინოს მიზეზი და მიიღოს აუცილებელი

ზომები ჯანმრთელობის სტაბილურობის შესანარჩუნებლად. იცოდეს შეჯიბრების წინ სამედიცინო შემოწმების აუცილებლობა და შეძლოს შესაბამისი რეკომენდაციების მიცემა. მსმენელი დაეუფლება და პრაქტიკულად გამოიყენებს ცოდნას იმ ნორმების, საკანონმდებლო აქტების და რეკომენდაციების შესახებ, რომლებიც არეგულირებენ განსაკუთრებულ ვითარებებში მედიცინასთან დაკავშირებულ პრობლემურ საკითხებს. კურსდამთავრებულს უნდა შეეძლოს შეადგინოს რისკის შეფასების და მართვის გეგმა; აწარმოოს დოკუმენტაცია რისკის მენეჯმენტთან დაკავშირებით; ფლობდეს განახლებულ ინფორმაციას აკრძალული წამლების, მეთოდების და საშუალებების შესახებ, რომლებსაც აქვეყნებს მსოფლიო ანტი-დოპინგის სააგენტო (WADA), რათა შეეძლოს წესების დაცვით დანიშნულების და რჩევების მიცემა სპორტული შეჯიბრის მონაწილეთათვის. პროგრამა უზრუნველყოფს, რათა მსმენელმა გამოავლინოს კომპეტენტურობა სპორტულ ვარჯიშთან დაკავშირებულ ნუტრიციოლოგიისა და ჰიდრატაციის ასპექტების ცოდნაში. მათ უნდა გააჩნდეთ უნარი ასწავლონ სხვებსაც, მაგ., ექთნებს, დაინტერესებულ სამედიცინო პერსონალს, სხვა ექიმებს, სტუდენტებს, ამასთანავე, საზოგადოებრივი სპორტული გაერთიანებების წევრებს: მწვრთნელებს, სპორტსმენებს, ინსტრუქტორებს, სხვა პროფესიონალებს, პაციენტის/სპორტსმენის ოჯახის წევრებს, მშობლების ჩათვლით.

მონაწილეთა შეფასების სიტემა:

შეფასების წილობრივი განაწილება	<i>შეფასების კომპონენტები</i>	<i>კომპონენტების პროცენტული წილი</i>
	დასწრება	20%
	პრეზენტაცია	20%
	პრაქტიკულ მეცადინეობებში აქტიურობა	20%
	საბოლოო ტესტირება	40% (20% თითოეული მოდულისათვის)
	ჯამი	100%

სერტიფიკატის მინიჭების მოთხოვნები: სერტიფიკატის მინიჭება ხდება მსმენელის მიერ 100-დან 51 ქულის დაგროვების შემთხვევაში შეფასების ყველა კომპონენტის გათვალისწინებით.

კურსის სტრუქტურა და შინაარსი:

კურსი შედგება ორი მოდულისაგან:

1. ნუტრიციოლოგია სპორტულ მედიცინაში
2. სპორტული მედიცინის საკანონმდებლო ასპექტები

მოდული 1

ნუტრიციოლოგია სპორტულ მედიცინაში

სესიის ნომერი	სესიის თემა	საათების რაოდენობა თითოეული სესიისათვის: 2 საათი
1.	კვების საფუძვლები, განსაკუთრებით სპორტულ ვარჯიშსა და წვრთნასთან დაკავშირებით, დიეტური რეჟიმის მართვა.	
2.	ფიზიკური მდგომარეობის და აგებულების შეფასება. სხეულის აგებულების შეფასების კრიტერიუმები. ფიზიკური სტატუსის შეფასება. სხეულის წონის კონტროლი.	
3.	ბუნებრივი დამხმარე საშუალებები, ჯანმრთელობისა და ფიზიკური მდგომარეობის ოპტიმიზაციისთვის. მასტიმულირებელი სუბსტანციები, აპლიკაციები, ერგოგენული საშუალებები, რომლებიც გამოიყენება განსაკუთრებულ ვითარებებში (დიდი სიცხე, მომატებული ტენიანობა, მაღალი ატმოსფერული დონე).	
4.	ენერგეტიკული მოთხოვნების ადეკვატური დაკმაყოფილება. ოპტიმალური ფიზიკური მდგომარეობის შენარჩუნება. ენერგიის გარდაქმნის და ხარჯვის თავისებურებები ვარჯიშის დროს. ენერგიის მარაგის სპეციფიური დეპოები. ენერგეტიკული ღირებულების გაზომვა ფიზიკური დატვირთვების დროს. ენერგიის უტილიზაციის დათვლა. კალორიების ხარჯის დათვლა. ვარჯიშის მეტაბოლიზმის /ნეირომუსკულარული აქტივობის შეფასება. ვარჯიშის დატვირთვის მონიტორინგი, წვრთვნების დროს და ზედმეტი გადატვირთვის დროს.	
5.	სამედიცინო შემოწმება შეჯიბრისა და ვარჯიშის წინ. შეჯიბრისა წინ სამედიცინო შემოწმებისთვის მნიშვნელობა, რეკომენდაციები და მითითებები. სპორტსმენთა დაბალ ენერგეტიკული მოხმარების დიაგნოზი, პრევენცია, შესატყვისი კვების რეჟიმის დანიშვნა.	
6.	სუბსტრატების უტილიზაცია ვარჯიშის დროს. ენერგეტიკული მოთხოვნების შესაბამისობის შენარჩუნება ვარჯიშისა და წვრთნის დროს. კვება ვარჯიშისა და წვრთნის დროს. საუკეთესო ფიზიკური მდგომარეობის შენარჩუნება. კვების გეგმის შეფასება. რეკომენდაციები სპორტსმენებისთვის ჯანმრთელობის შესანარჩუნებლად. ენერგიის აღსადგენი დიეტური რჩევები. კვება შეჯიბრების პერიოდში. კვება შეჯიბრის დღეს, გამოსვლამდე და შუალედებში. სითხისა და საკვების მიღება 1 სთ-ზე მეტი ხანგრძლივობის შეჯიბრისას. კვება მოგზაურობის დროს.	
7.	დიეტური მოთხოვნები სხვადასხვა სპორტული ვარჯიშებისა და წვრთვნების დროს; ვიტამინები, მინერალები, ანტი-ოქსიდანტები. ერგოგენული საშუალებები; დიეტა, გლიკოგენის მარაგი და გამძლეობა; გლიკოგენის მარაგის აღდგენა. ცხიმის მაღალი შემცველობის დიეტა და ვარჯიში. ცილები და ანაბოლური დიეტები.	
8.	დამატებითი ჩანაცვლებითი საკვები საშუალებები; ფიზიკური მონაცემების გასაუმჯობესებელი სუბსტანციების გამოყენების ნორმა და მათი არასწორი გამოყენება.	

	<p>სპორტსმენების შემოწმების მნიშვნელობა ანტი დოპინგ კონტროლი და ლაბორატორიული დიაგნოსტიკა. ერგოგენული საშუალებები. ანაბოლური სტეროიდები - სინამდვილე და ფიქცია. ფარმაკოლოგია და მედიკამენტების ეფექტი, ფიზიკური მონაცემების გასაუმჯობესებელი სუბსტანციები გამძლეობის და ამტანობისთვის სხვადასხვა სპორტული შეჯიბრებების დროს.</p> <p>კვების რეჟიმი ხანგრძლივი რბოლების დროს. სპორტული ფარმაკოლოგია - ტკივილის და ანთების მკურნალობა.</p>	
9.	პრეზენტაცია.	
10.	<p>ფიზიკური სტატუსის მოთხოვნები სხვადასხვა აქტივობების დროს. სპეციალური გასათვალისწინებელი კრიტერიუმები ასაკის, სქესისა და უნარშეზღუდვების მიხედვით.</p> <p>ზრდა და განვითარება სპორტულ ვარჯიშთან და დიეტასთან კავშირში</p>	
11.	<p>ვარჯიში, შეჯიბრი და წვრთნები არახელსაყრელ კლიმატურ პირობებში.</p> <p>სითბური დარტყმა, გადახურება, დეჰიდრატაცია. ჰიდრატაციის ნორმალური რეჟიმის შენარჩუნება და დაცვა. ჭარბი სითხის მიღების საშიშროება. ჰიპონატრიემიის მიზეზები. კვება და ვარჯიში გარემოს ექსტრემალურ პირობებში.</p>	
12.	<p>ჭარბი წონა, სიმსუქნე, ვარჯიში და წონის კონტროლი. წონის მაკორეგირებელი საშუალებების მიმოხილვა. წარბი წონის კონტროლი ფიზიკური ვარჯიშის დახმარებით (არასპორტსმენებში).</p>	
13.	<p>კვება და მისი ეფექტი ენდოკრინულ სისტემაზე. ჰორმონები და ენდოკრინული სისტემა ვარჯიშის დროს. შაქრიანი დიაბეტის მართვა ვარჯიშის დროს. ჰიპოგლიკემიური კომის პრევენცია ინსულინდამოკიდებული დიაბეტის დროს ბავშვებში. სასწრაფო ღონისძიებები მწვავე დიაბეტური გართულებების დროს ბავშვებში.</p>	
14.	<p>პათოლოგია და პათოფიზიოლოგია ავადმყოფობების დროს, რომლებიც ვარჯიშთან არის დაკავშირებული.</p> <p>ავადმყოფობის გავლენა ვარჯიშზე, როგორცაა მაგ. დიაბეტი, გულის დაავადება, ართრიტი, ასევე ვარჯიშის გამოყენება სამედიცინო პრობლემების გადასაჭრელად. დიაბეტი და სპორტული შეჯიბრი. ენდოკრინული კორექცია ვარჯიშის დროს. ალკოჰოლის გავლენა სპორტულ ვარჯიშზე.</p> <p>ქალის რეპროდუქციული სისტემა და ორსულობა სპორტის დროს. ორსულობა და სპორტული შეჯიბრი. ვარჯიში ორსულობის დროს.</p> <p>სპორტსმენი ქალებისთვის დამახასიათებელი ტრიადა. კვების დარღვევები, (ბულომია და ანორექსია) ამენორეა, ოსტეოფოროზი, (სტრესული მოტეხილობები).</p>	
15.	ფინალური ტესტირება	

კურსის სასწავლო მასალა უზრუნველყოფილია ლექციების პრეზენტაციების სახით უნივერსიტეტის დისტანციური სწავლების პორტალზე, რომელიც ხელმისაწვდომია კურსში ჩართული ყველა მსმენელისთვის. ადაპტირებული და ქართულ ენაზე თარგმნილი მასალა ასევე ატვირთულია პორტალზე. უცხოენოვანი სტუდენტებისთვის ხელმისაწვდომია მასალა ინგლისურ ენაზე, ისევე, როგორც კურსის სასწავლო გეგმა და სილაბუსები.

გამოყენებული ლიტერატურა:

<p>სავალდებულო ლიტერატურა:</p>	<p>Contemporary Nutrition: Issues and Insights, 6/e Gordon M. Wardlaw, The Ohio State University Anne M. Smith, The Ohio State University ISBN: 0072501855 Copyright year: 2006</p>
<p>დამატებითი ლიტერატურა:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ACSM (2004). ACSM's Health-related Physical Fitness Assessment Manual. (2004). Baltimore, USA: Lippincott, Williams and Wilkins 2. Bartlett, R.M. (1997). Introduction to Sports Biomechanics. London: E & FN Spon 3. Griffin, J.(2001) Food for Sport, Eat Well, Perform Better. Marlborough: The Crowood Press, 4. Jeukendrup, A, Gleeson, M. (2005) Sports Nutrition. An Introduction to Energy Production and Performance. Leeds: Human Kinetics, 5. Maughan, RJ, Burke, LM. (2002) Sports Nutrition – Handbook of Sports Medicine and Science. Oxford: Blackwell Publishing, 6. McArdle, W.D. Katch, F.I. and Katch, V.L. (2001). Exercise Physiology, Energy, Nutrition & Human Performance (5th edition) Philadelphia, USA: Lippincott, Williams and Wilkins 7. Stear, S. (2004) Fuelling Fitness for Sports Performance. (Available through www.trainforsport.co.uk) 8. Drinking Too Much Water/GSSI 9. Hyponatremia in Athletes/Bob Murray, John Stofan, E. Randy Eichne 10. Hyponatremia in Sport: Symptoms and Prevention/E. Randy Eichner, M.D., Ethan Nadel, Ph.D., Robert Laird, M.D., FAAP, Tim Noakes, M.D., Doug Hiller, M.D.
<p>ინტერნეტ საიტები</p>	<p>Dieticians in Sport & Exercise Nutrition (DISEN) www.disen.org BDA website www.bda.uk.com British Journal of Sports Medicine (www.bjism.bmjournals.com) Sportex (www.sportex-medicine.com) UK Association of Doctors In Sport (www.ukadis.org) British Association of Sport and Exercise Medicine (www.basem.co.uk) Federal Governments Dietary Guidelines (http://mypyramid.gov)</p>

მოდული 2

სპორტული მედიცინის საკანონმდებლო ასპექტები

სესიის ნომერი	სესიის თემა	საათების რაოდენობა თითოეული სესიისათვის: 2 საათი
1.	სპორტთან დაკავშირებული სამედიცინო-საკანონმდებლო ასპექტები. ეთიკური პრინციპები, რომლებიც საფუძვლად უდევს კანონმდებლობას და ეხება სპორტულ მედიცინას. შესაბამისი კანონმდებლობა სამედიცინო სამართლებრივი საფუძვლების შესახებ სპორტულ მედიცინაში. სპორტული მედიცინის საერთაშორისო ფედერაციის ეთიკის კოდექსი.	
2.	ფიზიკური სტატუსი.დოპინგი სპორტში - პრინციპები, წესები, და შესაბამისობა საერთაშორისო სპორტთან მიმართებაში. დოპინგის კონტროლის თანამედროვე მეთოდები. ფიზიკური სტატუსის გასაუმჯობესებელი საშუალებები და მედიკამენტები. ეთიკური საკითხები მარიხუანას სამედიცინო დანიშნულებით გამოყენებასთან დაკავშირებით ზოგიერთ ქვეყანაში.	
3.	სპორტული მედიცინის წამომადგენლებისა და სპორტსმენების მწვრთნელებს შორის ეთიკის და კანონის პრაქტიკული და საკვანძო სარეგულაციო მექანიზმები. სამსახურებრივი გულგრილობა, დაუხმარებლობა, დაუდევრობა, თვითიმედოვნება, შეცდომა და უბედური შემთხვევა - როგორც ეთიკურ-სამართლებრივი სფეროს საჭირბოროტო საკითხები. გუნდის ექიმის ეთიკური, მორალური და სამართლებრივი პასუხისმგებლობა.	
4.	სამართლებრივი ნორმები სპორტულ მედიცინაში სამედიცინო დახმარების აღმოჩენის პროცესში. სამართლებრივი საკითხების ანალიზი სამედიცინო დახმარებასთან დაკავშირებით. ეთიკური, მორალური და საკანონმდებლო პარამეტრების გაცნობა, რომლებიც დაკავშირებულია დაზარალებული სპორტსმენის სამედიცინო დახმარების აღმოჩენასთან. იმ ნორმების ცოდნა და დაცვა, რომლებიც თავიდან ააცილებს სპორტსმენს, გუნდს და სამედიცინო დახმარების აღმოჩენს იურიდიული პასუხისმგებლობას.	
5.	რისკის შეფასება, მართვა და მენეჯმენტი სპორტთან დაკავშირებულ ვითარებებში. სპორტული ღონისძიებების მენეჯმენტი, რისკი, საფრთხე და დაზღვევა. რისკის პრევენცია საფრთხის და პრობლემების შესახებ, რომლებიც დაკავშირებულია ვარჯიშთან ან შეჯიბრთან სხვადასხვა გარემო პირობებში. სამართლებრივი საკითხები დეჰიდრატაციისა და სითბური ზემოქმედების რისკთან. შეჯიბრის წინ სპორტსმენის სამედიცინო შემოწმების აუცილებლობის მნიშვნელობა. პასუხისმგებლობის საკითხები სპორტის სამედიცინო პრაქტიკაში.	
6.	სპორტსმენის/პაციენტის ინფორმირების და თანხმობის მიღების აუცილებლობა სპორტთან მიმართებაში. ინფორმირებული თანხმობა და ექიმის ვალდებულება გააფრთხილოს სპორტსმენი შეჯიბრებაში მონაწილეობის რისკის შესახებ.	
7.	პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის პრინციპი. საკანონმდებლო მოთხოვნები კონფიდენციაურობის დაცვის შესახებ, გენეტიკური ტესტირების მონაცემების ჩათვლით. პირადულობის დაცვის თანამედროვე მოთხოვნები, მაგ., მედიასთან კავშირში, მონაცემთა ელექტრონული ბაზების დაცვა,	

	ტელეკომუნიკაცია და კონტროლი. მედიისა და სხვა დაინტერესებული მონაწილეების სტარტეგიების ცოდნა და რეგულაცია, რომლებიც მიმართულია ინდივიდის კონფიდენციალობის წინააღმდეგ. ორსულობა და სპორტული შეჯიბრი. სპორტსმენის სქესის იდენტურობის გამჟღავნების ეთიკური საკითხები. გენეტიკური ტესტირების შედეგების კონფიდენციალობა.	
8.	დისკრიმინაციის დაუმეზლობა სქესის, ასაკის, ეროვნების და უნარშეზღუდვების მიხედვით. უნარშეზღუდულების მონაწილეობა სპორტულ ღონისძიებებში - თანასწორუფლებიანობის პრინციპის დაცვა. უმცირესობის წარმომადგენლებთან და სხვა პოტენციურად მოწყვლად ინდივიდებთან ურთიერთობის ეთიკური პრინციპები. პარაოლიმპიური თამაშები, უნარშეზღუდულ პირთა უფლებების რეალიზაცია და დაცვა სპორტში, როგორც საზოგადოებაში ინტეგრაციის და თანასწორობის პრინციპის დაცვის მანიფესტაცია.	
9.	ინფექციური ავადმყოფობები სპორტში (აივ, ჰეპატიტი, ტუბერკულოზი) - საექიმო საიდუმლოს დაცვის, საზოგადოებისთვის, შეჯიბრების თანამონაწილეებისთვის საფრთხის აცილების და დაფარვის კოლიზია.	
10.	ფინალური ტესტირება	

გამოყენებული ლიტერატურა:

სავალდებულო ლიტერატურა:	
	<p>11. Grayson, E. (1998). Ethics, Injuries and the Law in Sports Medicine. USA, Butterworth Heinemann.</p> <p>12. Doping and the WADA Banned List - World Anti-doping Agency (www.wada-ama.org)</p> <p>13. Code of Ethics of International Federation of Sports Medicine (FIMS) (http://www.fims.org)</p> <p>14. Gardiner et al (2001) Sports Law 2nd edn, London: Cavendish.</p> <p>15. Grayson, E (2001) School Sport and the Law Kingston: Croner.</p> <p>16. Grayson, E (2000) Sport and Law 3rd edn, London: Butterworths.</p> <p>17. Greenfield S and Osborne G (eds) (2000) Sport and Law in Contemporary Society London: Frank Cass.</p> <p>18. Hartley H J (2001) 'Legal Principles and Issues: Managing Disciplinary in Sport and Recreation'. In P Bramham, K Hylton, D Jackson and M Nesti (eds) Sport and Recreation: Policy, Principles and Practice 171-194. London: Routledge.</p> <p>19. McArdle, D (2000) From Boot Money to Bosman: Football, Society and the Law London: Cavendish.</p> <p>20. Moore, C (2000) Sports Law and Litigation 2nd edn, Welwyn Garden City.</p> <p>21. O'Leary J (ed) (2001) Drugs and Doping in Sport: A Socio-legal Perspective London: Cavendish.</p> <p>22. O'Leary J (ed) (2001) Drugs and Doping in Sport: A Socio-Legal Perspective London: Cavendish Publishing.</p> <p>23. Kevan, J, Adamson, D and Cottrell (2002) Sports Personal Injury, Law and Practice London: Sweet and Maxwell.</p> <p>24. Pittman, A T, Spengler, J O, Young, S J (2002) A Casebook Approach to Legal Concepts in Sport: The Most Important Cases of the 20th Century Gainesville, Florida: Florida Bookstore (Text and workbook and CD Rom).</p>
ინტერნეტ საიტები	

Sports Law Bulletin (Anglia Sports Law Research Centre, APU)
<http://web.apu.ac.uk/sportslaw/SLBCont.htm>

International Sports Law Review
<http://iasl.org/modules.php?name=Sections&op=viewarticle&artid=14>

International Sports Law Journal (Journal of the Asser Institute, International Sports Law Centre, The Hague, Netherlands)
http://www.sportslaw.nl/index.asp?c_nr=3&l2=

Journal of Legal Aspects of Sport (Journal of the SSLASPA) USA
<http://law.marquette.edu/cgi-bin/site.pl?2130&pageID=1078>

Marquette Sports Law Review (National Sports Law Institute, Milwaukee, WI., USA)
<http://law.marquette.edu/cgi-bin/site.pl?2130&pageID=190>

ANZSLA Commentator (Journal of ANZSLA)
http://www.users.bigpond.com/anzsla/anzsla_commentator_update.htm

International Sports Law Centre
<http://www.sportslaw.nl/>

Centre for Sport and Law, Canada
<http://www.sportlaw.ca/>

Australia and New Zealand Sports Law Association (ANZSLA)
<http://www.cat.lib.unimel.edu.au>
<http://www.anzsla.com.au/>

International Sport Lawyers Association (ISLA)
<http://www.spurt.de>
<http://www.isla-int.com/>

The Sports Ethics Institute
<http://www.sportsethicsinstitute.org/>

Canadian Centre for Ethics in Sport
<http://www.cces.ca>

Ethics in Sport Australian Sports Web Information
<http://www.ausport.gov/info/ethics.htm>

Australian Commission on Violence in Sport.
<http://www.ausport.gov.au/info/topics/violence.asp>

Society for the Study of Legal Aspects of Sport and Physical Activity (SSLASPA)
<http://srlaweb.org/>

პრაქტიკა (10 საათი)

სასერტიფიკატო კურსის მსმენელები იქნებიან ჩაბმულნი კლინიკურ პრაქტიკულ მეცადინეობებში. პირველადი სპეციალიზაციის სფეროში ცოდნის დასახვეწად მათ მოეთხოვებათ ერთი დღე 15 კვირის განმავლობაში კონსულტაციებზე დასწრება, რომლებიც ეხება კვების დაგეგმვას, მეტაბოლიზმის შეფასებასა და მასთან დაკავშირებულ დარღვევებს სპორტული ვარჯიშებისა და დატვირთვების დროს. პროგრამა უზრუნველყოფს კლინიკაში ან ამბულატორიულად პაციენტის კონსულტაციაზე მონაწილეობა-დასწრებას ენდოკრინოლოგიურ კლინიკა „ჯანმრთელი ცხოვრების“ ბაზაზე, რომელსაც ხელმძღვანელობს თსუ-ს მედიცინის ფაკულტეტის პროფესორი დოქტორი ელენე გიორგაძე.

თსუ-ის სპორტული გუნდების ბაზაზე მსმენელები ჩაერთვებიან და მონაწილეობას მიიღებენ ისეთ აქტივობებში, როგორებიცაა:

1. სპორტსმენის შეჯიბრის წინა სამედიცინო შემოწმების ინდივიდუალური გეგმის შემუშავება პროგრამის ხელმძღვანელ(ებ)თან და გუნდის ექიმთან ერთად;

2. დასწრება სპორტული ვარჯიშის, ასპარეზობის ადგილზე და მასობრივ სპორტულ ღონისძიებებზე და საჭიროების შემთხვევაში დახმარების აღმოჩენაში მონაწილეობის მიღება ან ასისტირება გუნდის ექიმთან ერთად;

3. სპორტული მოვლენები/გუნდური შეხვედრები/მასობრივი სპორტული ღონისძიებებზე დასწრება, სასურველია გუნდის ექიმთან ერთად.